Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
NILS WAHL
25 päivänä heinäkuuta 2018 [1]

Yhdistetyt asiat C-174/17 P ja C-222/17 P

Euroopan unioni, jota edustaa Euroopan unionin tuomioistuin,
vastaan
Plásticos Españoles, SA (ASPLA) ja
Armando Álvarez, SA (C-174/17 P)
ja
Plásticos Españoles, SA (ASPLA) ja
Armando Álvarez, SA
vastaan

Euroopan unioni, jota edustaa Euroopan unionin tuomioistuin (C-222/17 P)

Muutoksenhaku – Tutkittavaksi ottaminen – Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu – Oikeudenkäynnin kohtuullinen kesto – Euroopan unionin tuomioistuin – Velvollisuus ratkaista asia kohtuullisessa ajassa – Aineellinen vahinko – Pankkitakauskulut – Korko – Syy-yhteys

1. Minkä tyyppisiä vahinkoja Euroopan unionin on SEUT 340 artiklan nojalla korvattava yksityisille, joiden oikeutta asiansa ratkaisemiseen kohtuullisessa ajassa Euroopan unionin tuomioistuin on loukannut? Tarkemmin ottaen, missä olosuhteissa olisi maksettava korvausta kohtuuttomasta viivästyksestä väitetysti aiheutuneesta vahingosta?

2. Lähinnä nämä keskeiset kysymykset tulevat esille valituksissa, jotka Euroopan unioni, jota edustaa Euroopan unionin tuomioistuin, [2] Plásticos Españoles, SA (jäljempänä ASPLA) ja Armando Álvarez, SA ovat tehneet unionin yleisen tuomioistuimen 17.2.2017 antamasta tuomiosta ASPLA ja Armando Álvarez v. Euroopan unioni, T-40/15 (jäljempänä valituksenalainen tuomio), [3] jossa unionin yleinen tuomioistuin myönsi ASPLAlle ja Armando Álvarezille tiettyjä korvauksia aineellisesta vahingosta, joita kyseisille yhtiöille oli aiheutunut, koska 16.11.2011 annettuihin tuomioihin ASPLA v. komissio, T-76/06, [4] ja Álvarez v. komissio, T-78/06, johtaneissa asioissa oikeudenkäynnin kohtuullinen kesto ylittyi. [5]

1 Alkuperäinen kieli: englanti.
2 Yksinkertaisuuden vuoksi jäljempänä Euroopan unioni.
3 EU:T:2017:105.
4 Ei julkaistu, EU:T:2011:672.
5 Ei julkaistu, EU:T:2011:673.

3. Pitkälti vastaavia kysymyksiä liittyy myös neljään muuhun valitukseen – joista Euroopan unioni on tehnyt kaksi ja muut yritykset ovat tehneet toiset kaksi – kahdesta unionin yleisen tuomioistuimen tuomiosta, joissa se myönsi korvausta aineellisesta ja aineettomasta vahingosta, joita asianomaisille yhtiöille aiheutui siitä, ettei asiaa ratkaistu kohtuullisessa ajassa. Esitän ratkaisuehdotukseni samana päivänä myös näissä asioissa.[6] Tätä ratkaisuehdotusta olisi siten luettava yhdessä näiden muiden ratkaisuehdotusten kanssa.

I Asian tausta

4. Yhtäältä ASPLA ja toisaalta Armando Álvarez nostivat 24.2.2006 jättämillään kannekirjelmillä (nykyisen) SEUT 263 artiklan nojalla kanteen [SEUT 101] artiklan mukaisesta menettelystä (asia COMP/F/38.354 – Teollisuussäkit) 30.11.2005 tehdystä komission päätöksestä K(2005) 4634 (jäljempänä päätös K(2005) 4634).[7]

5. Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi nämä kanteet 16.11.2011 antamillaan tuomioilla.[8] ASPLA ja Armando Álvarez valittivat unionin yleisen tuomioistuimen tuomioista. Unionin tuomioistuin hylkäsi valitukset 22.5.2014 antamillaan tuomioilla.[9]

II Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalaiset tuomiot

6. ASPLA ja Armando Álvarez nostivat 27.1.2015 jättämällään kannekirjelmällä SEUT 268 artiklan nojalla kanteen Euroopan unionia vastaan ja vaativat korvausta vahingoista, joita niille oli väitetysti aiheutunut unionin yleisen tuomioistuimen oikeudenkäyntien, joiden päätteeksi annettiin 16.11.2011 tuomiot asioissa T-76/06 ja T-78/06, kohtuuttoman keston vuoksi. ASPLA ja Armando Álvarez vaativat lähinnä, että unionin yleinen tuomioistuin velvoittaa unionin maksamaan niille korvausta 3 495 038,66 euroa, minkä lisäksi määrälle on suoritettava hyvityskorkoa ja viivästyskorkoa Euroopan keskuspankin (jäljempänä EKP) perusrahoitusoperaatioihin soveltaman korkokannan mukaisesti lisättynä kahdella prosenttiyksiköllä kanteen nostamisesta lukien.

7. Valituksenalaisessa tuomiossa unionin yleinen tuomioistuin velvoitti Euroopan unionin maksamaan ASPLAlle 44 951,24 euron suuruisen ja Armando Álvarezille 111 042,48 euron suuruisen korvauksen aineellisesta vahingosta, joka näille yhtiöille oli aiheutunut siitä, että 16.11.2011 annettuun tuomioon ASPLA v. komissio (T-76/06) ja 16.11.2011 annettuun tuomioon Álvarez v. komissio (T-78/06) johtaneissa asioissa oikeudenkäynnin kohtuullinen kesto ylittyi. Kumpaankin korvaukseen oli lisättävä hyvityskorot, jotka lasketaan 27.1.2015 lukien tuomion julistamiseen asti ja Eurostatin (Euroopan unionin tilastotoimiston) siinä jäsenvaltiossa, johon nämä yhtiöt ovat sijoittautuneet, kyseisellä aikavälillä toteaman vuotuisen inflaatioprosentin mukaisesti. Unionin yleinen tuomioistuin myös päätti, että korvauksiin lisätään viivästyskorot, jotka lasketaan tuomion julistamisesta siihen asti, kunnes korvaukset on kokonaan maksettu, sen korkokannan mukaisesti, jonka määrä vastaa EKP:n perusrahoitusoperaatioihinsa soveltamaa korkokantaa korotettuna kahdella prosenttiyksiköllä. Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi kanteen muilta osin.

8. Oikeudenkäyntikuluista unionin yleinen tuomioistuin päätti seuraavaa: i) ASPLA ja Armando Álvarez sekä Euroopan unioni vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja ii) Euroopan komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

6 Yhdistetyt asiat Euroopan unioni v. Gascogne Sack Deutschland ja Gascogne ja Gascogne Sack Deutschland ja Gascogne v. Euroopan unioni (C-138/17 P ja C-146/17 P), ja asia Euroopan unioni v. Kendrion (C-150/17 P).

7 Edellä alaviitteessä 6 mainitut asiat koskevat myös sellaisten muiden yritysten käynnistämiä menettelyjä, joille päätös K(2005) 4634 oli osoitettu.

8 Tuomio 16.11.2011, ASPLA v. komissio (T-76/06, ei julkaistu, EU:T:2011:672) ja tuomio 16.11.2011, Álvarez v. komissio (T-78/06, ei julkaistu, EU:T:2011:673).

9 Tuomio 22.5.2014, ASPLA v. komissio (C-35/12 P, EU:C:2014:348) ja tuomio 22.5.2014, Armando Álvarez v. komissio (C-36/12 P, EU:C:2014:349).

III Asian käsittely unionin tuomioistuimessa ja asianosaisten vaatimukset

9. Euroopan unioni vaatii 5.4.2017 jättämässään valituskirjelmässä asiassa C-174/17 P, että unionin tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 1 kohdan

– hylkää perusteettomana ASPLAn ja Armando Álvarezin ensimmäisessä oikeusasteessa esittämän vaatimuksen saada 3 495 038,66 euroa korvauksena vahingosta, jota niille on väitetty aiheutuneen siitä, että oikeudenkäynnin kohtuullinen kesto ylittyi, ja

– velvoittaa ASPLAn ja Armando Álvarezin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

10. ASPLA ja Armando Álvarez puolestaan vaativat, että unionin tuomioistuin

– hylkää valituksen

– velvoittaa Euroopan unionin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

11. ASPLA ja Armando Álvarez vaativat 27.4.2017 jättämässään valituskirjelmässä asiassa C-222/17 P, että unionin tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen tuomion

– velvoittaa Euroopan unionin maksamaan valittajille 3 495 038,66 euroa asianmukaisine korkoineen korvauksena siitä, että unionin yleinen tuomioistuin on rikkonut Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan toista kohtaa

– velvoittaa Euroopan unionin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

12. Euroopan unioni puolestaan vaatii, että unionin tuomioistuin

– hylkää valituksen

– velvoittaa ASPLAn ja Armando Álvarezin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

13. Asian C-174/17 P oikeudenkäynnissä Euroopan komissio hyväksyttiin väliintulijaksi tukemaan Euroopan unionin vaatimuksia.

14. Ensimmäisen jaoston puheenjohtajan 17.4.2018 tekemällä päätöksellä asiat C-174/17 P ja C-222/17 P yhdistettiin ratkaisuehdotuksen ja tuomion antamista varten.

IV Valitusperusteiden arviointi

A Alustavat huomautukset

15. Asiassa C-174/17 P tekemässään valituksessa Euroopan unioni esittää kaksi valitusperustetta, joissa se väittää, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen syy-yhteyden ja vahingon käsitteiden tulkinnassa. Euroopan komissio yhtyy pääosin Euroopan unionin väitteisiin.

16. ASPLA ja Armando Álvarez katsovat, että nämä valitusperusteet ovat perusteettomia.

17. Asiassa C-222/17 P tekemässään valituksessa ASPLA ja Armando Álvarez esittävät viisi valitusperustetta. Ensimmäisen valitusperusteen mukaan unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen ja jättänyt esittämättä riittävät perustelut arvioidessaan kirjallisen vaiheen päättymisen ja suullisen vaiheen aloittamisen välisen ajan asianmukaista kestoa. Toisen valitusperusteen mukaan unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen niille aiheutuneen aineellisen vahingon arvioinnissa. ASPLAn ja Armando Álvarezin kolmas valitusperuste koskee väitettyä oikeudellista virhettä, jonka unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt non ultra petita -periaatteen soveltamisessa aiheutuneen aineellisen vahingon arvioinnin osalta. Neljännessä valitusperusteessaan nämä yhtiöt väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin loukkasi niiden puolustautumisoikeuksia käyttäessään aiheutuneen aineellisen vahingon laskennassa menetelmää, joka poikkesi niiden ehdottamasta menetelmästä. Viides ja viimeinen valitusperuste koskee valituksenalaisen tuomion väitettyä ristiriitaisuutta sen ajanjakson osalta, jolta ASPLAlle ja Armando Álvarezille oli maksettava korvausta niille aiheutuneesta aineellisesta vahingosta.

18. Euroopan unioni puolestaan väittää, että ASPLAn ja Armando Álvarezin esittämät valitusperusteet on hylättävä.

19. Tässä ratkaisuehdotuksessa tutkin ensin aineellista vahinkoa koskevat valitusperusteet. Sen jälkeen ei ole enää tarpeen tutkia valitusperusteita, jotka koskevat tapaa, jolla unionin yleinen tuomioistuin on arvioinut kirjallisen vaiheen päättymisen ja suullisen vaiheen aloittamisen välistä ajanjaksoa, jota on käsiteltävissä asioissa pidettävä kohtuullisena.

B Aineellinen vahinko

20. Euroopan unionin asiassa C-174/17 P esittämät kaksi valitusperustetta samoin kuin ASPLAn ja Armando Álvarezin asiassa C-222/17 P esittämät toinen, kolmas, neljäs ja viides valitusperuste koskevat kaikki unionin yleisen tuomioistuimen ASPLAlle ja Armando Álvarezille väitetysti aiheutuneesta aineellisesta vahingosta esittämiä toteamuksia. Molemmat asianosaiset väittävät etenkin, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen tutkiessaan ASPLAn ja Armando Álvarezin väitteitä vahingoista, jotka niille aiheutuivat siihen pankkitakaukseen liittyvistä kuluista, jonka nämä yhtiöt asettivat komissiolle, jotta niiden ei tarvitsisi välittömästi maksaa niille päätöksellä K(2005) 4634 määrättyä sakkoa. ASPLA ja Armando Álvarez myös väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen hylätessään niiden vaatimuksen saada korvausta komissiolle ylityksen ajalta maksamistaan koroista.

21. On nähdäkseni tarkoituksenmukaista aloittaa näiden kysymysten oikeudellinen arviointi tarkastelemalla väitteitä, jotka koskevat ASPLAn ja Armando Álvarezin maksamia pankkitakauskuluja. Aloitan näin ollen Euroopan unionin esittämästä *ensimmäisestä* valitusperusteesta. Seuraavaksi tarkastelen, ainoastaan kattavuuden vuoksi, Euroopan unionin *toista* valitusperustetta. Sen jälkeen ei ole enää tarpeen tutkia ASPLAn ja Armando Álvarezin esittämiä muita valitusperusteita.

22. Käsittelen lopuksi ASPLAn ja Armando Álvarezin *toisen* valitusperusteen, joka koskee korkojen maksamista sakosta ylityksen ajalta.

1 Pankkitakauskulut: syy-yhteyden olemassaolo

23. Ensimmäisessä valitusperusteessaan Euroopan unioni, jota Euroopan komissio tukee, moittii sitä, miten unionin yleinen tuomioistuin on tulkinnut ja soveltanut syy-yhteyden käsitettä. Euroopan unioni lähinnä väittää, ettei sen, ettei unionin yleinen tuomioistuin ratkaissut asioita T-76/06 ja T-78/06 kohtuullisessa ajassa, ja pankkitakauskulujen maksamisesta ASPLAlle ja Armando Álvarezille aiheutuneen vahingon välillä ole suoraa syy-yhteyttä. Euroopan unioni etenkin korostaa, että kyseinen vahinko oli seurausta ASPLAn ja Armando Álvarezin päätöksestä säilyttää pankkitakaus voimassa

koko oikeudenkäynnin ajan sen sijaan, että ne olisivat maksaneet komission niille määräämän sakon. ASPLA ja Armando Álvarez puolestaan puolustavat valituksenalaista tuomiota tältä osin: niiden näkemyksen mukaan ylityksen ajalta maksetut pankkitakauskulut aiheutuivat siitä, ettei unionin yleinen tuomioistuin ratkaissut asiaa kohtuullisessa ajassa.

24. Jäljempänä kuvaan ensin lyhyesti unionin yleisen tuomioistuimen päättelyä ja selitän sen jälkeen, miksi Euroopan unionin ensimmäinen valitusperuste on mielestäni perusteltu.

25. Valituksenalaisen tuomion 84 ja 85 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin palautti mieleen vakiintuneen oikeuskäytännön, jonka mukaan vahingon, josta sopimussuhteen ulkopuolista unionin vastuuta koskevassa kanteessa vaaditaan korvausta, on oltava todellinen ja varma, mikä kantajan on todistettava. Kantajan on myös näytettävä toteen, että moititun toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys – toisin sanoen riittävän suora syy-yhteys.

26. Valituksenalaisen tuomion 104–107 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin huomautti, että jos asioissa T-76/06 ja T-78/06 olisi annettu ratkaisu kohtuullisessa ajassa, ASPLA ja Armando Álvarez eivät olisi joutuneet maksamaan pankkitakauskuluja tämän ylityksen ajalta. Unionin yleisen tuomioistuimen näkemyksen mukaan sen, ettei asiaa ratkaistu kohtuullisessa ajassa, ja vahingon, joka muodostui tappioista, joita ASPLAlle ja Armando Álvarezille aiheutui siitä, että ne joutuivat maksamaan pankkitakauskuluja oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittävältä ajalta, välillä oli näin ollen syy-yhteys.

27. Aiempaan oikeuskäytäntöön (jäljempänä Holcim-oikeuskäytäntö)[10] viitaten unionin yleinen tuomioistuin totesi – valituksenalaisen tuomion 109 kohdassa –, että yhtiölle, jolle on määrätty seuraamuksia komission päätöksellä, pankkitakauksen asettamisesta syntyneet kulut ovat lähtökohtaisesti aiheutuneet yhtiön omasta valinnasta hankkia pankkitakaus voidakseen olla täyttämättä sakonmaksuvelvollisuutta riidanalaisessa päätöksessä asetetussa määräajassa. Näiden kulujen ei siten voida tavallisesti katsoa olevan *suora* seuraus toimielimen menettelystä.

28. Unionin yleinen tuomioistuin kuitenkin jatkoi – valituksenalaisen tuomion 110–112 kohdassa – erottamalla käsiteltävän asian Holcim-oikeuskäytännön taustalla olleista asioista. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että sillä hetkellä, kun ASPLA ja Armando Álvarez nostivat kanteet asioissa T-76/06 ja T-78/06, ja sillä hetkellä, kun ne hankkivat pankkitakauksen, ei ollut ennakoitavissa, että oikeudenkäynnin kohtuullinen kesto ylittyisi, ja että ASPLA ja Armando Álvarez saattoivat oikeutetusti odottaa, että niiden kanteet käsiteltäisiin kohtuullisessa ajassa. Se myös huomautti, että asioissa T-76/06 ja T-78/06 käydyn oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittäminen tapahtui vasta sen jälkeen, kun kantajat olivat alun perin päättäneet hankkia pankkitakauksen. Näistä syistä unionin yleinen tuomioistuin totesi, että ASPLAn ja Armando Álvarezin alkuperäinen päätös olla maksamatta niille määrättyä sakkoa välittömästi ja hankkia pankkitakaus ei siis ole voinut katkaista syy-yhteyttä asioissa T-76/06 ja T-78/06 käydyn oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittämisen ja sen välillä, että pankkitakauksesta aiheutuneita kuluja on ollut maksettava tämän ylityksen ajalta. Se katsoi näin ollen valituksenalaisen tuomion 113 kohdassa, että näiden välillä oli riittävän suora syy-yhteys SEUT 340 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

10 Ks. tuomio 21.4.2005, Holcim (Deutschland) v. komissio (T-28/03, EU:T:2005:139, 123 kohta) ja määräys 12.12.2007, Atlantic Container Line ym. v. komissio (T-113/04, ei julkaistu, EU:T:2007:377, 38 kohta). Huomautan, ettei unionin tuomioistuimella ole tähän mennessä ollut tilaisuutta vahvistaa tätä oikeuskäytäntölinjaa.

29. Unionin yleisen tuomioistuimen päättely on mielestäni virheellinen. Unionin yleinen tuomioistuin hyväksyy pääosin Holcim-oikeuskäytäntöön perustuvan näkemyksen mutta erottaa sen jälkeen käsiteltävän asian kyseisen oikeuskäytännön kohteena olleista asioista. Unionin yleisen tuomioistuimen tapaan pidän Holcim-oikeuskäytäntöä perusteltuna, mutta unionin yleisen tuomioistuimen käsityksestä poiketen käsiteltävä asia ei mielestäni eroa merkittävästi viimeksi mainituista asioista: kumpikaan unionin yleisen tuomioistuimen tälle erottelulle esittämistä kahdesta perusteesta ei mielestäni ole – yksin tai yhdessä – vakuuttava.

30. Ennen kuin selitän yksityiskohtaisesti, miksi olen tätä mieltä, haluan korostaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 340 artiklaa ei voida tulkita siten, että Euroopan unionilla on velvollisuus korvata kaikki sen toimielinten menettelystä aiheutuneet, kaukaisetkin vahingolliset seuraukset.[11] Unionin sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevassa kanteessa ei siten riitä, että moitittu menettely on yksi väitetyn vahingon syistä, vaan kyseisen menettelyn on oltava vahingon *ratkaiseva* syy.[12] Toisin sanoen riittävä yhteys on olemassa vain, jos vahinko on suora seuraus vastuussa olevan toimielimen lainvastaisesta toimesta ja jos se ei ole riippuvainen muiden syiden olemassaolosta, ovatpa ne myönteisiä tai kielteisiä.[13]

a) Lainvastaisen menettelyn ennakoitavuus

31. Unionin yleisen tuomioistuimen ensimmäinen peruste käsiteltävän asian erottamiselle Holcim-oikeuskäytännön perustana olleista asioista oli se, että sillä hetkellä, kun ASPLA ja Armando Álvarez nostivat kanteen asioissa T-76/06 ja T-78/06, ja sillä hetkellä, kun ne hankkivat pankkitakauksen, ei ollut ennakoitavissa, että oikeudenkäynnin kohtuullinen kesto ylittyisi.

32. Tämä toteamus on kuitenkin ensinnäkin virheellinen. Oikeudenkäynnin kesto oli valitettavasti ollut huomattava tietyissä asioissa, jotka unionin yleinen tuomioistuin oli ratkaissut vähän ennen kanteiden nostamista asioissa T-76/06 ja T-78/06.[14] Tämä pätee etenkin tapauksiin, joissa on kyse unionin kilpailusääntöjen soveltamisesta, eritoten kartelleista,[15] ja jotka ovat tunnetusti monimutkaisia ja aikaa vieviä ja voivat edellyttää useiden asioiden käsittelyä rinnakkain tai koordinoidusti samanaikaisesti.

33. On totta, että minkä tahansa muun kantajan tapaan ASPLA ja Armando Álvarez saattoivat odottaa asioidensa ratkaisemista kohtuullisessa ajassa. Kun otetaan huomioon unionin yleisen tuomioistuimen käytäntö ja menettelyjen kesto merkityksellisenä ajankohtana, oli kuitenkin jokseenkin epävarmaa ja vaikeaa laskea oikeudenkäynnin todennäköistä kestoa, jotta voidaan arvioida pankkitakauksen mahdollisia kokonaiskuluja.

34. Toiseksi on tärkeämpää, että riippumatta siitä, oliko oikeudenkäynnin kohtuuton pitkittyminen asioissa T-76/06 ja T-78/06 ennakoitavissa, unionin yleinen tuomioistuin teki virheen käyttäessään ennakoitavuuden käsitettä Euroopan unionin vastuun synnyttävän riittävän syy-yhteyden olemassaolon toteamiseksi.

11 Ks. vastaavasti tuomio 4.10.1979, Dumortier ym. v. neuvosto (64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 ja 45/79, EU:C:1979:223, 21 kohta). Ks. äskettäin määräys 31.3.2011, Mauerhofer v. komissio (C-433/10 P, ei julkaistu, EU:C:2011:204, 127 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

12 Ks. määräys 31.3.2011, Mauerhofer v. komissio (C-433/10 P, ei julkaistu, EU:C:2011:204, 127 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

13 Ks. vastaavasti julkisasiamies Trabucchin ratkaisuehdotus Compagnie continentale France v. neuvosto (169/73, ei julkaistu, EU:C:1974:32, 4 kohta).

14 Ks. esim. tuomio 13.1.2004, Thermenhotel Stoiser Franz ym. v. komissio (T-158/99, EU:T:2004:2); tuomio 11.5.2005, Saxonia Edelmetalle v. komissio (T-111/01 ja T-133/01, EU:T:2005:166); tuomio 19.10.2005, Freistaat Thüringen v. komissio (T-318/00, EU:T:2005:363) ja tuomio 14.12.2005, Laboratoire du Bain v. neuvosto ja komissio (T-151/00, ei julkaistu, EU:T:2005:450).

15 Ks. mm. tuomio 11.12.2003, Marlines v. komissio (T-56/99, EU:T:2003:333); tuomio 8.7.2004, Mannesmannröhren-Werke v. komissio (T-44/00, EU:T:2004:218); tuomio 14.12.2005, Honeywell v. komissio (T-209/01, EU:T:2005:455) ja tuomio 15.3.2006, BASF v. komissio (T-15/02, EU:T:2006:74).

35. Käsiteltävässä asiassa keskeinen kysymys ei ole se, saattoiko väitetyn vahingon kärsijä ennakoida lainvastaista tapahtumaa, joka aiheutti väitetyn vahingon. Ratkaisevaa sen kannalta, onko Euroopan unionilla sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu käsiteltävässä asiassa, on ennen kaikkea se, onko väitetty vahinko *suora* seuraus toimielimen lainvastaisesta menettelystä.

36. Tätä seikkaa unionin yleinen tuomioistuin ei tutkinut yksityiskohtaisesti. Tämän tutkinnan yhteydessä kohtuuttoman pitkittymisen mahdollinen ennakoimattomuus olisi nähdäkseni voinut olla merkityksellinen vain kahdessa tapauksessa. Käsiteltävässä asiassa ei kuitenkaan ole kyse kummastakaan tapauksesta.

37. Yhtäältä tämä seikka olisi voinut olla merkityksellinen, jos ASPLAlla ja Armando Álvarezilla ei olisi ollut mahdollisuutta muuttaa myöhemmin alkuperäistä päätöstään lykätä sakon maksamista ja hankkia pankkitakaus. Kuten jäljempänä 49–52 kohdassa kuitenkin osoitetaan, näin ei ollut: ASPLAlla ja Armando Álvarezilla oli oikeudenkäynnin kaikissa vaiheissa mahdollisuus maksaa sakko ja peruuttaa pankkitakaus. Vaikka pitkittymistä ei siten voitukaan ennakoida aluksi, ASPLA ja Armando Álvarez olisivat voineet mukauttaa menettelyään tämän uuden seikan valossa.

38. Toisaalta kohtuuttoman pitkittymisen mahdollinen ennakoimattomuus olisi voinut olla merkityksellistä myös, jos Euroopan unioni olisi väittänyt unionin yleisessä tuomioistuimessa, etteivät ASPLA ja Armando Álvarez osoittaneet kohtuullista huolellisuutta sen vahingon välttämisessä tai sen rajoittamisessa, joka oli saattanut aiheutua niiden päätöksestä lykätä sakon maksamista oikeudenkäynnin päättymiseen asti.

39. Tältä osin on syytä muistaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevassa kanteessa on selvitettävä, onko vahinkoa kärsinyt henkilö osoittanut huolellisen oikeusalamaisen tavoin kohtuullista huolellisuutta välttääkseen vahingon tai rajoittaakseen sitä, ja jos näin ei ole, se joutuu vastaamaan vahingosta itse. Syy-yhteys voi katketa vahinkoa kärsineen henkilön huolimattoman menettelyn vuoksi silloin, kun tällainen menettely osoittautuu vahingon ratkaisevaksi syyksi.[16]

40. Tämä ei kuitenkaan ole syy siihen, miksi unionin yleinen tuomioistuin viittasi tähän seikkaan valituksenalaisessa tuomiossa. Unionin yleinen tuomioistuin ei käyttänyt ennakoitavuuden perustetta sen tutkimiseen, oliko ASPLAn ja Armando Álvarezin huolimattomuus rikkonut väitetyn vahingon ja moititun unionin toimielimen menettelyn välisen syy-yhteyden; sen sijaan se sovelsi syy-yhteyden käsitettä ensimmäisessä vaiheessa eli tällaisen yhteyden olemassaolon toteamisessa.

41. Väitetyn vahingon aiheuttavan tapahtuman mahdollinen ennakoimattomuus ei kuitenkaan kerro mitään väitetyn vahingon *ratkaisevasta syystä*. Vaikka oletettaisiin, ettei kohtuutonta pitkittymistä voitu ennakoida, tämä seikka ei ole välttämätön eikä riittävä synnyttämään Euroopan unionin vastuuta.

42. Edellä esitetyn perusteella katson, että valituksenalaisessa tuomiossa unionin yleinen tuomioistuin tulkitsi ja sovelsi virheellisesti ennakoitavuuden käsitettä SEUT 340 artiklan yhteydessä väitetyn vahingon ja moititun menettelyn välisen syy-yhteyden olemassaolon toteamiseksi.

16 Ks. esim. tuomio 18.3.2010, Trubowest Handel ja Makarov v. neuvosto ja komissio (C-419/08 P, EU:C:2010:147, 61 kohta). Kuten unionin tuomioistuin on johdonmukaisesti katsonut, tämä periaate on jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksille yhteinen yleisperiaate: ks. vastaavasti tuomio 5.3.1996, Brasserie du pêcheur ja Factortame (C-46/93 ja C-48/93, EU:C:1996:79, 85 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

b) ASPLAn ja Armando Álvarezin valinnanmahdollisuuksien puuttuminen

43. Toinen unionin yleisen tuomioistuimen peruste käsiteltävän asian erottamiselle Holcim-oikeuskäytännön perustana olleista asioista oli se, että asioissa T-76/06 ja T-78/06 käydyn oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittyminen tapahtui vasta sen *jälkeen*, kun ASPLA ja Armando Álvarez olivat alun perin päättäneet hankkia pankkitakauksen.

44. Tämäkin seikka on nähdäkseni merkityksetön.

45. On ensinnäkin syytä muistaa, että komission päätös, kuten päätös K(2005) 4634, on oikeudellisesti sitova ja oletusarvoisesti pätevä niin kauan kuin unionin tuomioistuimet eivät kumoa sitä. Jos yritys, jolle komissio on määrännyt sakon, katsoo, että komission päätös on lainvastainen ja että sille voi aiheutua peruuttamatonta vahinkoa päätöksen välittömästä noudattamisesta, yritys voi esittää unionin tuomioistuimille pyynnön määrätä välitoimia SEUT 278 ja SEUT 279 artiklan nojalla ja samanaikaisesti riitauttaa päätöksen pätevyyden.

46. Jos tällaista pyyntöä ei esitetä tai jos unionin tuomioistuimet hylkäävät tällaisen pyynnön, sakko on pääsääntöisesti maksettava päätöksessä säädetyssä määräajassa. Unionin talousarviosäännöissä [17] kuitenkin annetaan komissiolle mahdollisuus hyväksyä, että sakon maksamista lykätään, jos velallinen sitoutuu maksamaan korkoa lykätystä maksusta ja antaa vakuuden, joka kattaa sekä maksamattoman velan pääoman että sen korot.

47. Yritykset, jotka aikovat riitauttaa sakon unionin tuomioistuimissa, voivat siten joko maksaa sakon välittömästi (pääsääntö) tai pyytää mahdollisuutta esittää pankkitakaus (poikkeus). Toisin kuin ASPLA ja Armando Álvarez väittävät, niille asetuksen N:o 2342/2002 85 artiklassa tarjottu mahdollisuus muodosti poikkeuksen. SEUT 278 ja SEUT 279 artiklaan kirjattu sääntö on, että päätöksen K(2005) 4634 kaltaisella komission päätöksellä on vaikutuksia heti, kun se annetaan tiedoksi niille, joille päätös on osoitettu, ja sitä voidaan soveltaa, vaikka se riitautettaisiin unionin tuomioistuimissa (elleivät unionin tuomioistuimet keskeytä sen soveltamista).

48. Yrityksen valinnan on oltava *taloudellisesti neutraali* unionin kannalta: maksun lykkäys ei saa johtaa menetyksiin unionin talousarviossa. Tilinpitäjällä, joka yhteistyössä tulojen ja menojen hyväksyjän kanssa tekee päätöksen yrityksen pyynnöstä lykätä sakon maksamista, ei ole valtuuksia muuttaa sen sakon määrää, josta komissio (toisin sanoen komission jäsenten kollegio) on toimielimenä päättänyt. Samanaikaisesti yrityksen päätöksen maksaa sakko välittömästi, vaikka yritys aikookin riitauttaa komission päätöksen unionin tuomioistuimissa, ei pitäisi johtaa siihen, että Euroopan unioni saa perusteetonta etua. Tästä syystä yhtäältä, jos unionin tuomioistuimet pysyttävät komission päätöksen, sakko, jonka maksua on lykätty, on maksettava korkoineen. Toisaalta riitautetun komission päätöksen kumoaminen synnyttää unionin velvollisuuden maksaa takaisin sakkona maksetut määrät sovellettavalla viivästyskorolla lisättynä. [18]

17 Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 soveltamissäännöistä 23.12.2002 annetun komission asetuksen (EY, Euratom) N:o 2342/2002 (EYVL 2002, L 357, s. 1) 85 artikla. Kyseinen merkityksellisenä ajankohtana sovellettu asetus on nyt korvattu unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 soveltamissäännöistä 29.10.2012 annetulla komission delegoidulla asetuksella (EU) No 1268/2012 (EUVL 2012, L 362, s. 1).

18 Ks. vastaavasti tuomio 12.2.2015, komissio v. IPK International (C 336/13 P, EU:C:2015:83). Sellaisten korkojen tyypistä ja määrästä, jotka komission on maksettava takaisin yritykselle, joka oli maksanut sakon SEUT 101 artiklan nojalla tehdyn ja unionin tuomioistuimissa myöhemmin kumotun päätöksen mukaisesti, ks. vireillä oleva asia T-201/17, Printeos v. komissio.

49. On ilmeistä, että päätös lykätä sakon maksamista antaa yritykselle mahdollisuuden käyttää sakkoa vastaavia määriä niin kauan kuin oikeudenkäynti on vireillä. Siitä kuitenkin myös aiheutuu ylimääräisiä kuluja (jotka liittyvät pankkitakauksen asettamiseen), joista yrityksen on vastattava siinäkin tapauksessa, että riitautettu päätös lopulta kumotaan. Kunkin yrityksen, jolle komissio on määrännyt sakkoja, on siten arvioitava, onko sen taloudellisten etujen mukaista maksaa sakko asetetussa määräajassa vai pyytää maksun lykkäystä ja asettaa pankkitakaus.

50. On tärkeää huomata, että toisin kuin unionin yleinen tuomioistuin antaa ymmärtää, kyseessä ei ole valinta, joka voidaan tehdä vain kerran. Mikä tahansa yritys, joka on päättänyt asettaa pankkitakauksen, voi aina pyörtää alkuperäisen päätöksensä ja maksaa sakon.[19] Toimimalla näin se välttää uusien korkojen kertymisen sakon pääomalle ja voi peruuttaa aiemmin asettamansa pankkitakauksen.

51. Unionin oikeuden nojalla mikään ei estä yritystä peruuttamasta takausta ja maksamasta sakkoa, jos se pitää tällaista toimintatapaa itselleen edullisempana. Voidaan siten olettaa, että jos yritys ei oikeudenkäynnin kuluessa missään vaiheessa muuta alkuperäistä päätöstään, tämä johtuu siitä, että pankkitakauksen käyttäminen edelleen on yrityksen näkemyksen mukaan yhä sen etujen mukaista. Se, onko alkuperäinen päätös myöhemminkin edullinen yrityksen kannalta, riippuu nimittäin monista tekijöistä, jotka – kuten komissio huomauttaa – voivat vaihdella huomattavasti eri aikoina (rahan lainauskustannukset, pankin takauksesta perimät palkkiot, tuotto, jonka sakkoa vastaava rahamäärä tuottaa sijoitettuna muuhun liiketoimintaan, jne.). Taloudellisesta näkökulmasta voidaan siten kohtuudella olettaa, että yritys voi harkita alkuperäistä päätöstään uudelleen aika ajoin.

52. Kuten Euroopan unioni on perustellusti väittänyt, päätöstä asettaa pankkitakaus komission asettaman sakon maksamisen sijasta ei tehty ainoastaan menettelyn alussa: ASPLA ja Armando Álvarez *pysyttivät* (tai *vahvistivat*) vapaaehtoisesti ja tietoisesti tämän valinnan koko sen ajanjakson ajan, jonka oikeudenkäynti asioissa T-76/06 ja T-78/06 kesti, myös silloin, kun se oli pitkittynyt.

53. Tämän seikan osalta on todettava, että unionin yleisen tuomioistuimen toinen peruste käsiteltävän asian erottamiselle Holcim-oikeuskäytännön perustana olleista asioista perustuu siten virheelliseen olettamaan: siihen, että käsiteltävän asian kannalta ainoa merkityksellinen päätös oli ASPLAn ja Armando Álvarezin alkuperäinen päätös lykätä sakon maksamista ja asettaa pankkitakaus ennen oikeudenkäynnin alkamista.

54. Valituksenalainen tuomio vahvistaa myös epäsuorasti tämän olettaman virheellisyyden.

c) Valituksenalaiseen tuomioon sisältyvä ristiriita

55. Valituksenalaisen tuomion 119 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin totesi, että pankkitakauksesta aiheutuneiden kulujen maksamisella *sen jälkeen*, kun tuomio asioissa T-76/06 ja T-78/06 oli annettu, ei ollut riittävän suoraa syy-yhteyttä ylitykseen. Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan näiden kulujen maksaminen aiheutui ASPLAn ja Armando Álvarezin kyseisen tuomion antamisen jälkeen tekemästä omasta ja itsenäisestä päätöksestä olla maksamatta sakkoa, jättää hakematta päätöksen K(2005) 4634 täytäntöönpanon lykkäystä ja valittaa edellä mainitusta tuomiosta. Jos asia on näin, minulle on epäselvää, miksi päätös jatkaa pankkitakausta oli unionin yleisen tuomioistuimen näkemyksen mukaan ratkaiseva Euroopan unionin vastuun poissulkemiselle tuomion antamisen *jälkeen* muttei *ennen* sitä.

19 Ks. esim. tuomio 12.5.2016, Trioplast Industrier v. komissio, T-669/14, ei julkaistu, EU:T:2016:285, 103 kohta.

56. Kuten Euroopan unioni väitti, näiden ajanjaksojen välillä ei vaikuta olevan mielekästä eroa, joka voisi olla merkityksellinen SEUT 340 artiklan nojalla. Myös ensimmäisessä oikeusasteessa käydyn oikeudenkäynnin aikana ASPLA ja Armando Álvarez tietoisesti päättivät olla pyytämättä riidanalaisen päätöksen täytäntöönpanon lykkäystä ja jatkaa pankkitakausta oikeudenkäynnin päättymiseen saakka. Valituksenalaisen tuomion 119 kohta vahvistaa siten, että seikat, joita unionin yleinen tuomioistuin piti merkityksellisinä saman tuomion 110–112 kohdassa käsiteltävän asian Holcim-oikeuskäytännöstä erottamisen kannalta, ovat merkityksettömiä.

d) Välipäätelmä

57. Ei voida näin ollen kiistää, että se seikka, että ASPLAn ja Armando Álvarezin oli vastattava komissiolle asetettuun pankkitakaukseen liittyvistä kuluista ylityksen aikana, on *seurausta* muun muassa siitä, ettei unionin yleinen tuomioistuin kyennyt ratkaisemaan asioita kohtuullisessa ajassa.

58. Se ei kuitenkaan ollut väitetyn vahingon *ratkaiseva* syy. Ratkaiseva syy oli ASPLAn ja Armando Álvarezin päätös hyötyä edelleen poikkeuksesta, jota ne olivat pyytäneet soveltamaan velvollisuuteensa maksaa niille määrätty sakko täysin tietoisena päätökseensä liittyvistä kustannuksista ja riskeistä. Holcim-oikeuskäytäntöön perustuvia periaatteita voidaan siten soveltaa käsiteltävässä asiassa.

59. Edellä esitetyistä syistä katson, että unionin yleinen tuomioistuin tulkitsi ja sovelsi virheellisesti SEUT 340 artiklassa tarkoitettua syy-yhteyden käsitettä. Sen, ettei unionin yleinen tuomioistuin ratkaissut asioita T-76/06 ja T-78/06 kohtuullisessa ajassa, ja ASPLAlle ja Armando Álvarezille pankkitakauskulujen maksamisesta ylityksen ajalta aiheutuneen väitetyn vahingon välillä ei nähdäkseni ole riittävän suoraa syy-yhteyttä.

60. Tämä huomioon ottaen valituksenalainen tuomio on kumottava siltä osin kuin siinä velvoitettiin Euroopan unioni maksamaan ASPLAlle 44 951,24 euron ja Armando Álvarezille 111 042,48 euron suuruinen korvaus aineellisesta vahingosta, joka näille yhtiöille on aiheutunut siitä, että 16.11.2011 annettuun tuomioon johtaneissa asioissa T-76/06 ja T-78/06 oikeudenkäynnin kohtuullinen kesto ylittyi.

61. Tämä tarkoittaa, että jos unionin tuomioistuin yhtyy näkemykseeni tältä osin, Euroopan unionin *toista* valitusperustetta ja ASPLAn ja Armando Álvarezin *kolmatta*, *neljättä* ja *viidettä* valitusperustetta ei olisi tarpeen tutkia. Koska Euroopan unionin *toisessa* valitusperusteessa esille tuotu kysymys on kuitenkin tärkeä tulevien oikeustapausten kannalta, voi olla hyödyllistä käsitellä tätä valitusperustetta ainoastaan kattavuuden vuoksi. Tässä analyysissa käsitellään myös seikkoja, jotka ovat hyödyllisiä tutkittaessa ASPLAn ja Armando Álvarezin *toista* valitusperustetta.

2 Pankkitakauskulut: vahingon käsite

62. Toisella valitusperusteellaan, joka koskee valituksenalaisen tuomion 104–120 kohtaa, Euroopan unioni, jota komissio tukee, väittää, että unionin yleinen tuomioistuin tulkitsi virheellisesti vahingon käsitettä. Sen näkemyksen mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt tutkia, olivatko ASPLAn ja Armando Álvarezin ylityksen ajalta maksamat pankkitakauskulut suuremmat kuin hyöty, jonka ne saivat, kun sakkoa vastaava rahasumma oli edelleen niiden käytettävissä. ASPLA ja Armando Álvarez puolestaan vaativat unionin tuomioistuinta hylkäämään tämän valitusperusteen perusteettomana. ASPLAn ja Armando Álvarezin mukaan niiden saamien hyötyjen ja niille ylityksen ajalta syntyneiden menetysten välillä ei ole yhteyttä.

63. Pidän tätäkin valitusperustetta perusteltuna. Unionin yleinen tuomioistuin nimittäin teki oikeudellisen virheen, kun se – asiaa erityisesti selittämättä tai lisäselvityksiä tekemättä – rinnasti valituksenalaisen tuomion 104 ja 105 kohdassa pankkitakaus*kulut* ylityksen ajalta SEUT 340 artiklan nojalla korvattavaan *vahinkoon*.

64. Nämä kaksi käsitettä on erotettava toisistaan.

65. Unionin toimielimen toimella tai laiminlyönnillä voi olla erilaisia seurauksia ASPLAn ja Armando Álvarezin kaltaisten yritysten rahoitustilanteelle. Siitä voi aiheutua yrityksille tiettyjä kuluja, mutta samanaikaisesti yritykset voivat hyötyä siitä. Kyseessä on SEUT 340 artiklassa tarkoitettu vahinko vain, jos kulujen ja hyötyjen välinen nettoerotus on negatiivinen.[20] Toisin sanoen moititusta menettelystä on täytynyt aiheutua *kokonaisuutena tarkasteltuna menetyksiä*. Muutoin syntyisi sellainen paradoksaalinen tilanne, jossa yritys, joka on hyötynyt taloudellisesti unionin toimielimen menettelystä, olisi myös oikeutettu vaatimaan korvausta unionilta.

66. Kuten edellä 49 ja 51 kohdassa selitettiin, yrityksen päätöksestä lykätä sakon maksamista ja asettaa pankkitakaus aiheutuu yhtäältä tiettyjä kuluja, mutta toisaalta yrityksellä on sen ansiosta tietyn ajanjakson käytettävissään summa, josta voidaan saada tuottoa. Nämä eri vaikutukset eivät ole irrallisia, vaan ne liittyvät toisiinsa erottamattomasti: ne ovat saman kolikon kaksi eri puolta.

67. Taloudelliselta kannalta tarkasteltuna päätös lykätä sakon maksamista merkitsee pohjimmiltaan eräänlaista rahoitusvälinettä kyseiselle yritykselle: oikeudenkäynnin päättymiseen saakka yritys käytännössä lainaa unionilta itseltään summan, joka sen on maksettava unionille. Tämän rahoitusvälineen kokonaiskulut muodostuvat yksinkertaistetusti pankkitakauskulujen summasta ja, jos yritys häviää oikeudenkäynnin, sakon pääomalle kertyvistä koroista. Valituksenalaisessa tuomiossa keskitytään kuitenkin ainoastaan ASPLAlle ja Armando Álvarezille aiheutuneisiin kuluihin eikä mainita lainkaan mahdollisia hyötyjä tai säästöjä, joita ne ovat saaneet sakon maksamisen lykkäämisen ansiosta.

68. Tässä unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt mielestäni virheen. Kuten edellä 51 kohdassa mainittiin, yrityksen oletetaan toimivan aina tavalla, jota se pitää järkevänä taloudellisesta ja rahoituksellisesta näkökulmasta. Siten voidaan perustellusti olettaa, että koko asioissa T-76/06 ja T-78/06 käydyn oikeudenkäynnin ajan ASPLAn ja Armando Álvarezin mukaan oli niiden kannalta edullisempaa jatkaa niille määrättyä sakkoa vastaavan summan lainaamista unionilta kuin käyttää omaa likviditeettiään tai lainata kyseinen määrä rahoituslaitoksilta.

69. Tässä tilanteessa ei voida sulkea pois, että oikeudenkäynnin kohtuuttomasta pitkittymisestä asioissa T-76/06 ja T-78/06 ei ainoastaan aiheutunut menetyksiä ASPLAlle ja Armando Álvarezille, vaan ne saivat siitä myös taloudellista hyötyä. Tätä ei kuitenkaan voida varmistaa valituksenalaisen tuomion perusteella, koska unionin yleinen tuomioistuin katsoi asiaa tarkemmin selvittämättä, että pankkitakauskulut ylityksen ajalta vastasivat ASPLAlle ja Armando Álvarezille kyseisenä ajanjaksona aiheutunutta vahinkoa.

70. Lisään vielä, että valituksenalainen tuomio vaikuttaa ristiriitaiselta myös tältä osin. Väitetyn vahingon toisesta muodosta (korkojen maksaminen sakon määrästä) unionin yleinen tuomioistuin nimittäin totesi, etteivät ASPLA ja Armando Álvarez olleet näyttäneet toteen, että sakon määrälle oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittävältä ajalta ”kertyneet korot ylittivät hyödyn, jonka [ne saivat] voidessaan jättää maksamatta sakon [niille] oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittymispäivään mennessä kertyneine ja tämän ylittymisen jatkuessa erääntyneine korkoineen”.[21]

71. On vaikea ymmärtää, miksi unionin yleinen tuomioistuin ei soveltanut samanlaisia vaatimuksia väitettyyn vahinkoon, joka koostui pankkitakauskulujen maksamisesta samalta ajanjaksolta.

72. Näin ollen on katsottava, että myös Euroopan unionin *toinen* valitusperuste on perusteltu.

20 Ks. vastaavasti tuomio 19.5.1992, Mulder ym. v. neuvosto ja komissio (C-104/89 ja C-37/90, EU:C:1992:217, 26 kohta ja sitä seuraavat kohdat).
21 Valituksenalaisen tuomion 101 kohta.

3 Korko

73. Toisella valitusperusteellaan, joka kohdistuu valituksenalaisen tuomion 97–103 kohtaan, ASPLA ja Armando Álvarez väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen hylätessään niiden vaatimuksen saada korvausta vahingosta, joka koostuu niille määrätyn sakon määrästä ylityksen ajalta kertyneistä koroista.

74. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi tuomiossaan, etteivät ASPLA ja Armando Álvarez olleet esittäneet sellaisia seikkoja, jotka osoittaisivat, että niiden myöhemmin komissiolle maksamien viivästyskorkojen määrä olisi ylityksen aikana ylittänyt hyödyn, jonka ne saivat voidessaan pitää käytössään summaa, joka vastasi sakon määrää viivästyskorkoineen.

75. Edellä 23–72 kohdassa esitetyistä syistä unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi mielestäni perustellusti ASPLAn ja Armando Álvarezin vaatimuksen. Koska unionin tuomioistuimet hylkäsivät ASPLAn ja Armando Álvarezin vaatimuksen, komissiolle sakon määrästä maksettavat viivästyskorot ovat selkeästi kuluerä, josta näiden yhtiöiden oli vastattava niin kauan kuin oikeudenkäynti oli vireillä. Tämä ei kuitenkaan automaattisesti tarkoita, että tällainen kuluerä muodostaa SEUT 340 artiklassa tarkoitetun vahingon.

76. Mikä tärkeämpää, käsiteltävässä asiassa oikeudenkäynnin kohtuuttoman pitkittymisen ja ylityksen ajalta maksetuista koroista koostuvan menetyksen välillä ei ole riittävän suoraa SEUT 340 artiklassa tarkoitettua syy-yhteyttä. Kuten edellä 52 kohdassa selitettiin, tästä kuluerästä vastaamiseen liittyvä riski seurasi ASPLAn ja Armando Álvarezin päätöksestä lykätä sakon maksamista oikeudenkäynnin päättymiseen saakka. ASPLA ja Armando Álvarez tekivät kyseisen päätöksen vapaaehtoisesti ja täysin tietoisena sen taloudellisista seurauksista.

77. ASPLAn ja Armando Álvarezin toinen valitusperuste on näin ollen hylättävä.

C Asianmukainen kesto

78. *Ensimmäisessä* valitusperusteessaan, joka kohdistuu valituksenalaisen tuomion 57–83 kohtaan, ASPLA ja Armando Álvarez väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen ja jättänyt esittämättä perustelut laskiessaan kirjallisen vaiheen päättymisen ja suullisen vaiheen aloittamisen välisen ajan asianmukaista kestoa asioissa T-76/06 ja T-78/06. Tämä valitusperuste jakautuu kahteen osaan.

79. Sen ensimmäinen osa koskee yhtäältä valituksenalaisen tuomion 67–69 kohtaa ja toisaalta 72 kohtaa. ASPLAn ja Armando Álvarezin mukaan unionin yleinen tuomioistuin ei selittänyt asianmukaisesti, miksi se totesi, että asioiden T-76/06 ja T-78/06 kaltaisten asioiden käsittelyssä kirjallisen vaiheen päättymisen ja suullisen vaiheen alkamisen välisen ajan asianmukaiseksi kestoksi on lähtökohtaisesti katsottava 15 kuukautta. Ne myös katsovat, ettei unionin yleinen tuomioistuin selittänyt riittävästi, miksi liitännäisten asioiden samanaikaisella käsittelyllä voidaan oikeuttaa se, että asian käsittelyn kirjallisen vaiheen päättymisen ja suullisen vaiheen alkamisen välinen aika pitenee yhdellä kuukaudella kutakin käsiteltäväksi saatettua liitännäistä asiaa kohti.

80. Ensimmäisen valitusperusteen toinen osa koskee valituksenalaisen tuomion 72 ja 80 kohdan väitettyä ristiriitaisuutta. ASPLA ja Armando Álvarez katsovat, että on epäjohdonmukaista todeta ensin, että asian käsittelyn kirjallisen vaiheen päättymisen ja suullisen vaiheen alkamisen välinen aika pitenee yhdellä kuukaudella kutakin käsiteltäväksi saatettua liitännäistä asiaa kohti, ja sitten todeta, että asiassa T-78/06 tämän ajan piteneminen vielä neljällä kuukaudella on perusteltavissa sillä, että asiat T-76/06 ja T-78/06 liittyivät erityisen läheisesti toisiinsa.

81. Euroopan unioni pitää tätä valitusperustetta perusteettomana.

82. Asiasisällöstä riippumatta tämä valitusperuste on nähdäkseni hylättävä tehottomana.

83. Vaikka ASPLAn ja Armando Álvarezin väitteet todettaisiinkin perustelluiksi, tämä ei johtaisi valituksenalaisen tuomion kumoamiseen ja suuremman korvauksen myöntämiseen näille yhtiöille väitetysti aiheutuneesta aineellisesta vahingosta.

84. Olen edellä 23–72 ja 73–77 kohdassa selittänyt, miksi ASPLAn ja Armando Álvarezin ylityksen ajalta maksamat pankkitakauskulut ja sakon määrälle kertyneet korot eivät nähdäkseni muodosta vahinkoa, joka olisi korvattava SEUT 340 artiklan nojalla. Jos unionin tuomioistuin yhtyy näkemykseeni tältä osin, ylityksen kestolla ei siten ole merkitystä käsiteltävässä asiassa. ASPLA ja Armando Álvarez eivät nimittäin vaatineet korvausta mistään muusta vahingosta kuin edellä tarkastellusta.

V Arvioinnin seuraukset

85. Jos unionin tuomioistuin yhtyy arviointiini, Euroopan unionin valitus on hyväksyttävä, ja valituksenalaisen tuomion tuomiolauselman 1 kohta on vastaavasti kumottava.

86. Kun otetaan huomioon käytettävissä olevat tosiseikat ja unionin tuomioistuimessa käyty näkemystenvaihto, käsiteltävä asia on mahdollista ratkaista lopullisesti, ja unionin tuomioistuimen olisi hylättävä ASPLAn ja Armando Álvarezin korvausvaatimus, joka koskee aineellista vahinkoa, joka niille on aiheutunut unionin yleisen tuomioistuimen oikeudenkäynnin kohtuullisen keston ylittymisestä asioissa T-76/06 ja T-78/06.

87. ASPLAn ja Armando Álvarezin valitus on siten hylättävä kokonaisuudessaan.

VI Oikeudenkäyntikulut

88. Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

89. Jos unionin tuomioistuin yhtyy valituksista esittämääni arvioon, unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 137, 138 ja 184 artiklan mukaisesti ASPLA ja Armando Álvarez olisi määrättävä vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan sekä velvoitettava korvaamaan käsiteltävissä asioissa molemmissa oikeusasteessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut. Euroopan komission olisi kuitenkin vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan.

VII Ratkaisuehdotus

90. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin

– kumoaa unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-40/15, ASPLA ja Armando Álvarez v. Euroopan unioni, 17.2.2017 antaman tuomion tuomiolauselman 1 kohdan

– hylkää ASPLAn ja Armando Álvarezin valituksen

– hylkää ASPLAn ja Armando Álvarezin vaatimuksen saada 3 495 038,66 euron suuruinen korvaus aineellisesta vahingosta, joka niille aiheutui siitä, että unionin yleisen tuomioistuimen oikeudenkäynnin kohtuullinen kesto ylittyi asioissa T-76/06 ja T-78/06

– määrää, että ASPLA ja Armando Álvarez vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja velvoittaa ne korvaamaan Euroopan unionin, jota edustaa Euroopan unionin tuomioistuin, molemmissa oikeusasteissa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut

– määrää, että Euroopan komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan molemmissa oikeusasteissa.